

MASKA TRAŽI LICE

Upoznaj Samobor kroz priču!

Zdravo! Znaš li tko sam ja? O meni se naširoko priča, poznata sam na svim stranama kontinenta i sva me nepca znaju. Nakon mene iznad usta ostaju brkovi od šećera u prahu. Slasna sam i posebna, a najbolje me praviti znaju upravo ovdje u Samoboru! Ja sam samoborska kremšnita! U priči me potraži na svakoj stranici, potrudi se i pokušaj me naći. Iako sam ja prava poslastica, za svoj se trud nagradi ukusnom krafnom, jer ipak je ovo Fašnik! Mmmm, kako su samo pune marmelade! Nadam se da vam ih u trbušić puno stane!

- Oh, kako sam samo tužna! - jecala je Maska na polici. Njezine su suze samo tekle, tekle i tekle iz rupica za oči, poput bezbrojnih zečiča koji iskaču iz svojih rupa. S police su se uskoro počela prelijevati dva slapa tvoreći lokvice na podu.

Usamljena Maska bila je neizrecivo žalosna jer uskoro počinje jedan od najpoznatijih, najveličanstvenijih i najveselijih maskenbala na svijetu – Samoborski fašnik! A nju nitko nije odabrao. S police su nestajale maske Indijanki, princeza i junaka iz crtića; a maske Batmana planule su istoga dana kada ih je trgovkinja izložila. Lica lavova, miševa, maca, pa čak i povrća, sretno su izvirivala iz vrećica koje su ljudi iznosili iz trgovine.

- A ja?! Zašto mene nitko nije uočio? Sve će se maske zabavljati na fašniku nad fašnicima! Netko će reći: - Karnevala je puno, zašto baš patiš za Samoborskim fašnikom? - ali ja bih i Veneciju i Rio mijenjala za Saaaamoo – šmrc – booorski – šmrc fašnik. Šmrc, šmrc.

Maska koja je ostala sama jecala je i jecala, dugo, dugo. Točno onoliko koliko djetetu treba da pojede tanjur kelja. No, odjednom je stala uspravno poput generala, obrisala je suze i dostojanstveno izjavila: - Sama ću pronaći svoje lice. Tako mi Princa Fašnika, Samoborski fašnik vidjet će mene i ja ću vidjeti njega!

Odlučna Maska iskočila je na ulicu i nastavila skakutati poput loptice skočice. Pastrve iz potoka Gradna pomolile su svoje glave iz potoka i u čudu gledale kamo juri ova maska bez lica. Obitelji patkica iznad glava plesali su upitnici.

- Kvak-kvak. Maska bez lica! Kvak-kvak! Hej, kamo si krenula, zašto žuriš? – vikale su patkice za njom.

No, Maska ih nije čula. Naglo se zaustavila ispred neobične instalacije.

- Kakva je ovo stvar s čudnovatim debelim žutim osmijehom i štapićem koji visi? – pitala se Maska:
- Možda je dirigent izgubio štapić, a div osmijeh?

- To je sunčani sat! – vikale su patkice iz potoka.

- Što je to? – upita Maska kojoj i dalje ništa nije bilo jasno.

- To ti je antička astronomska naprava, njome se prati kretanje Sunca i pokazuje koliko je sati. – reče jedno pače.

- Kako ti to znaš? – čudila se mama patka.

- Čuo sam turističke vodiče kako pričaju ljudima. – ponosno se isprsi pače.

- Jako zanimljivo. Kad bi mi barem sunčani sat mogao reći gdje da potražim lice... – tiho i sebi u bradu prošapće Maska.

- Šta tražiš? – pitale su patkice.

- Lice! Lice koje će me nositi na Samoborskom fašniku.

- Otiđi, dušo, na Trg kralja Tomislava, tamo ima jako puno ljudi, sigurno ćeš nekoga pronaći! – reče mama patka brižno.

- I neka djeca, puno njih, igraju skrivača oko crkve svete Anastazije, čula sam ih kako se dogovaraju. – prokvače mala patkica koja je veselo plivala u krug oko svoje obitelji.

- Hvala vam, idem odmah tamo! – uzvikne Maska.

- Sretno, kvak-kvak!

Na Trgu kralja Tomislava bilo je živahno kao i uvijek. Maska je pogledom prelazila preko mase ljudi, ne znajući kamo bi gledala jer svi se kreću, lica se smiju, glasovi se roje i miješaju u loncu zvukova. Počelo joj se vrtjeti kao na vrtuljku i jedva se održavala uspravno. Tada je ugledala zdenac. Pohrlila je prema njemu i osvježila se vodom.

- Uf, odmah se osjećam bolje. Moram nastaviti tražiti svoje li... – Masku je u razmišljanju prekinuo glasan razgovor jednog para.

- Stara legenda kaže da tko jednom popije vodu sa zdenca, taj se uvijek Samoboru vraća, a ja kažem da onaj tko pogleda tvoje lice, pogled uvijek na njega mora vraćati! – osjećajno je za djevojkom obučenom u starinsku haljinu uzvikivao mladić, također starinski obučen.

Maski nije bilo jasno što se zbiva, no jedna je gospođa došaptavala drugoj: - Evo, počinje! Volim ih gledati. Svake godine glume samoborskog Romea i Juliju.

- Samoborski Romeo i Julija? Nikad čula... – zbunjeno izusti druga.

- Slušaj. Samoborski Romeo i Julija bili su ti Stanko Vraz i Ljubica Cantilly. On je bio pjesnik, a ona kćer bogatog samoborskog trgovca. Taj nije dopustio da mu se kćer uda za siromašnog pjesnika. A oni su se tako voljeli... Vraz je Ljubici posvetio svoje pjesme Đulabije. Joj, kakva je to ljubav bila...

- Đulabije? Kakav je to naziv? Uopće ne zvuči romantično.

- Ali baš je. Vidiš, to znači crvene jabuke, a prije su si zaljubljeni poklanjali crvene jabuke. Kad si se nekome sviđao, dobio bi crvenu jabuku.

- Kako romantično, pomislila je Maska i jedno je vrijeme gledala u samoborski par i slušala njihov razgovor. - Joj, moram krenuti dalje! Što su ono patkice bile govorile... spominjale su neku crkvu. A, evo je, tamo gore...

Maska je stigla pred crkvu svete Anastazije. Jedan je dječak preko očiju držao ruke i bio je naslonjen na obližnje drvo te je glasno brojao.

- 17, 18, 19, 20, ja kreeeećeem! Tko se nije skrio, magarac je bio!

I upravo kad je poskočio, krenuvši u potragu za svojim prijateljima, s lukavim osmijehom koji mu je titrao u kutu usana, Maska mu se obratila.

- Hej, čekaj! Pitala bih te nešto.

- Bok – reče dječak – pitaj, samo brzo. U žurbi sam. Ovo će biti najbrže otkrivanje mjesta za skrivanje u povijesti igre skrivača oko crkve. – uzbuđeno je objašnjavao dječak.

- Ja nemam lice za Fašnik – tužno se izjada Maska – i sada tražim dječaka ili djevojčicu koji će me nositi.

- Ovako ćemo, pomozmi mi pronaći prijatelje i onda ćemo ih pitati imaju li masku za Fašnik. – predloži dječak.

- Može! – reče Maska koja se već ponadala da će među ovom skupinom djece pronaći svoje lice.

Dječak i Maska brzo su otkrivali skrovišta ostale djece. Iza stabla, iza zidića, na drvetu... ubrzo su svi bili na okupu. Dječak je prijateljima iznio Maskin problem. No, nažalost, sva su djeca već imala maske za Fašnik.

- Jako nam je žao što ti nismo pomogli. – reče jedna djevojčica.

- Nema veze. Hvala vam svejedno. – reče Maska koju ovo nije obeshrabilo. Naprotiv, sada kada je upoznala ovu dragu samoborsku djecu, dobila je još više volje i radosno nastavila potragu. Pozdravila se s djecom i krenula prema Samoborskome muzeju uz koji se, s obzirom da je smješten uz šetnicu, može naići na mnogo obitelji s djecom.

- Samoborski se muzej nalazi u dvorcu koji je pripadao Ferdi Livadiću. On je bio skladatelj, načelnik i sudac, Bio je i samoborski gradonačelnik koji je puno napravio za grad Samobor.

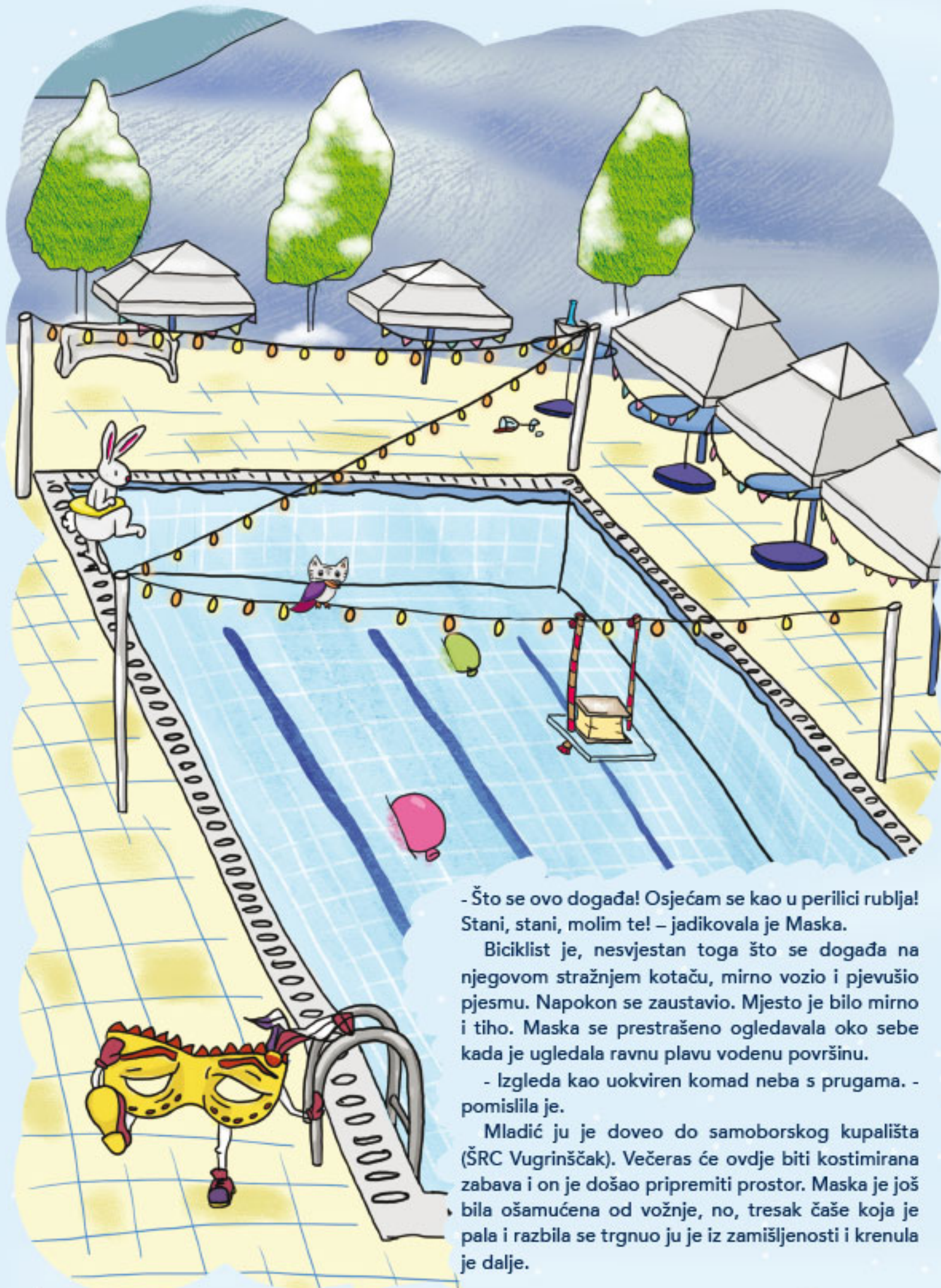
Sve je ovo Maska vrtjela u svojim mislima. Naime, jednom je prilikom u trgovinu ušla učenica koja je naglas ponavljala školsko gradivo i tako je Maska naučila tko je bio Ferdo Livadić... U trgovini je svašta mogla čuti, a Maska je bila znatiželjna i sve je sa zanimanjem upijala. Upamtila je tako da se u Samoborskom muzeju može vidjeti fosilno blago Samoborskog gorja, kao i predmeti iz jako daleke prošlosti, čak iz kamenog i metalnog doba! Svega ima u tom muzeju, a njoj bi posebno drago bilo vidjeti klavir na kojem je svirao Ferdo Livadić!

Na travnatoj površini u blizini muzeja Maska je ugledala jednu skupinu djece kako se dobacuju loptom. Hrabro i ushićeno je krenula prema njima kad ju je odjednom nešto povuklo! Ubrzo se našla zapetljena među nekakve žice i okretala se u punim krugovima i velikom brzinom.

- Ajmeeee! – vikala je Maska – Što se to događa?! Uuupoooooć!

Masku je na stazi slučajno zahvatio kotač bicikla i sada je vuče za sobom. Nimalo ugodna situacija za Masku, a najgore je što ne zna kamo ide...

- Što se ovo događa! Osjećam se kao u perilici rublja! Stani, stani, molim te! – jadikovala je Maska.

Biciklist je, nesvjestan toga što se događa na njegovom stražnjem kotaču, mirno vozio i pjevušio pjesmu. Napokon se zaustavio. Mjesto je bilo mirno i tiho. Maska se prestrašeno ogledavala oko sebe kada je ugledala ravnu plavu vodenu površinu.

- Izgleda kao uokviren komad neba s prugama. - pomislila je.

Mladić ju je doveo do samoborskog kupališta (ŠRC Vugrinščak). Večeras će ovdje biti kostimirana zabava i on je došao pripremiti prostor. Maska je još bila ošamućena od vožnje, no, tresak čaše koja je pala i razbila se trgnuo ju je iz zamišljenosti i krenula je dalje.

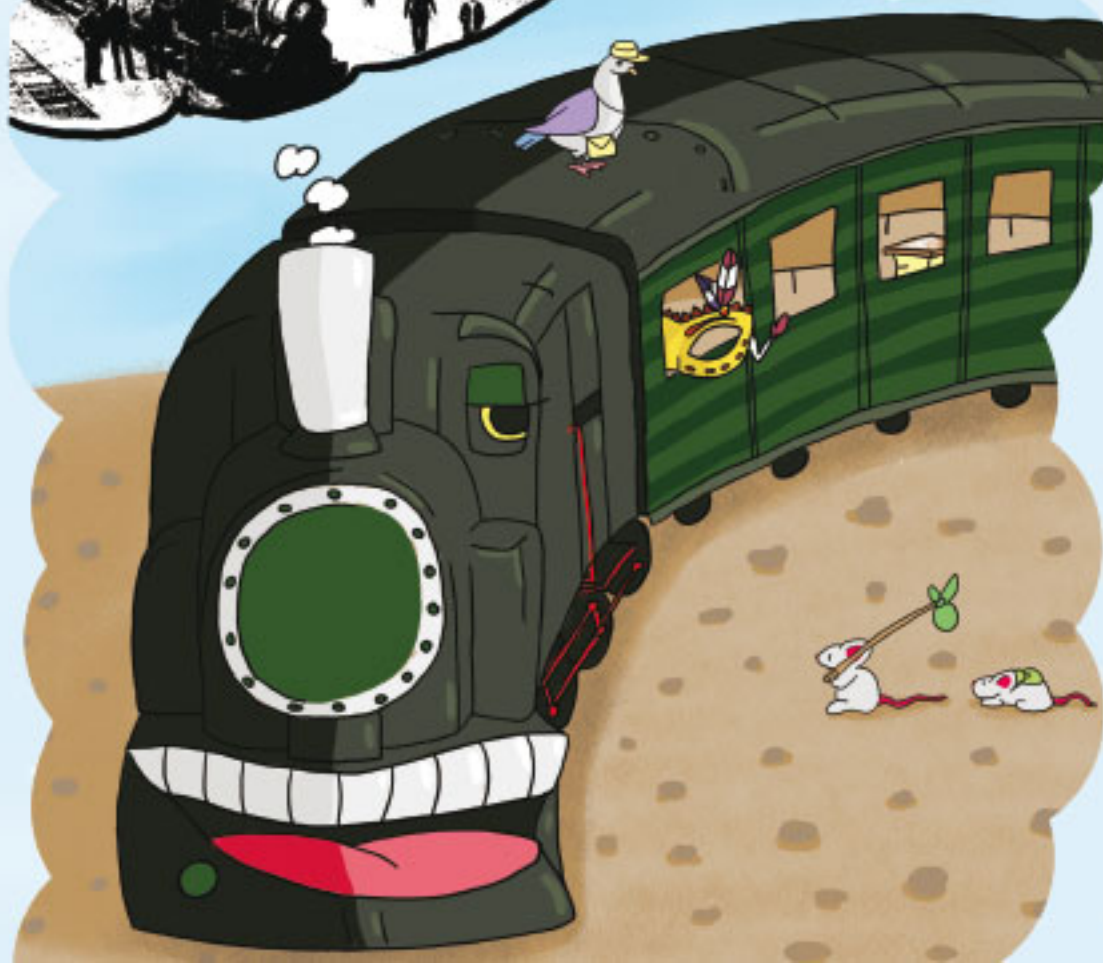
Maska je šetala samoborskim ulicama. Još nije pronašla svoje lice. Sva su lica ili bila zauzeta, ili namrgođena i ljuta ili im maska jednostavno nije pristajala. Hodajući tako, umorna i iscrpljena, Maska je stigla do lokomotive i dva vagona. Sjela je u jedan vagon kako bi predahnula.

- Izgledaš umorno. – obrati joj se netko.
- Tko je to? – upita Maska.
- Ja, vlak Samoborček. – začulo se kao odgovor.
- O, zdravo. Tako je. Veoma sam umorna. Tražim svoje fašničko lice, nekoga s kime ću otići na Samoborski fašnik, plesati, smijati se, uživati... maštam o tome toliko dugo! A ti, što ti ovdje radiš?
- Ja sam podsjetnik na dane kada su se Samoborci do Zagreba vozili vlakom.
- Zbilja? Nisam znala da je ovuda vozio vlak! To mi je sasvim nova informacija. - uzbuđeno reče Maska koja je uvijek voljela naučiti nešto novo.
- Da, da. Tračnice su spajale Samobor i Zagreb. Nije bio baš previše brz – 20 kilometara na sat, no bio je u filmu, znaš. – pohvali se vlak važno.
- Ooo, uistinu? Pa vlak Samoborček je zvijezda.
- Davno je to bilo, no sigurno si čula za film. Zove se *Tko pjeva, zlo ne misli*.
- Zapravo, nisam, ali sada ću ga sigurno pogledati! Samo da prvo pronađem svoje lice. – sjetno uzdahne Maska. Zatim je ispričala vlaku gdje je sve bila i što joj se sve događalo.

- Pokušaj u Starome gradu, tamo još nisi bila, sigurno ćeš naići na nekog izletnika. Vjerujem da ćeš brzo naći lice koje nema masku, nije ljuto niti namrgođeno i kojem pristaješ kao salivena!

Maska ga je poslušala i odmah se uputila prema Starome gradu Samoboru. Na kraju je još samo dometnula: - Šteta što više ne voziš i što do tamo nema tračnica, baš bi mi godila vožnja vlakom, pa makar i 20 kilometara na sat.

Na to su se oboje nasmijali.

Maski je godila šetnja šumom. Lišće je bilo prekriveno nježnim snježnim pokrivačem i lagano je škripilo pod njenim koracima dok je prolazila pored kapele svete Ane. Mala joj se kapela, ovako zašuškana među drvećem, kao u pokivaču, činila baš tajanstvenom. Napokon, Maska je stigla do ostataka Starog grada Samobora. Kako li je grad sigurno lijepo izgledao kad je tek bio izgrađen prije puno puno stotina godina. A kako ga je tek negdje bilo teško graditi. Tada nije bilo ni bagera, ni kamiona, ni dizalica..., a opet su ljudi uspjeli podignuti te velike zidine i kulu. I to sve samo zato što je neki češki kralj čudnoga imena – nešto kao otok... otok, otok, OtokAR – htio imati još jedan dvorac!

- Baš me zanima jesu li se u vrijeme dok je građevina bila dvorac u njemu održavali otmjeni maskenbali. – pitala se Maska i maštala o balu pod maskama. U njezinoj su glavi dame u krinolinama plesale s otmjenim džentlmenima s perikama. – Ovo je predivno mjesto, no poprilično je pusto, kako ću tu pronaći lice... Jedino ako se pojavi duh neke dame iz prošlosti kojoj se baš ide na Samoborski fašnik.

Tada je Maska ugledala manju skupinu izletnika kako šeću okolo zidina i pijuckaju čaj iz termosica. Bili su veseli i međusobno su se šalili. Maska im se približila i pozdravila ih. Ispričala im je sve o svojoj potrazi. Družina bi joj rado bila pomogla, svi do jednog su bili spremni ići s njom na Fašnik, no njihov je autobus za povratak u Split kretao ubrzo i nisu imali vremena zadržavati se u Samoboru.

- Kakva šteta! – uzdahnula je Maska i, pozdravivši se s veselom družinom, krenula dalje lutati predjelima oko Samobora. Pomalo je već i izgubila nadu da će pronaći svoje lice. Razmišljajući o Fašniku na koji najvjerojatnije ipak neće ići, Maska je hodala Parkom prirode Žumberak - Samoborsko gorje. Kako je već bila umorna od iscrpljujuće potrage, sjela je na travu, zijevnula i – zaspala!

- Nemoj plakati, srce, molim te. – govorio je tata uplakanoj djevojčici. - Zaboravio sam je, oprost! Izlazili smo u takvoj žurbi, jednostavno mi se slučajno dogodilo.

- Ali kako ću sada na Samoborski fašnik. Nemam masku! Zašto smo baš masku morali zaboraviti! – razočarano i pomalo ljutito govorila je djevojčica između jecaja. – Važno da si mi pola sata pričao kako je park prirode zaštićena cjelina koja je jako jako vrijedna zbog prirodnih ljepota i zato što tamo ima puno biljnih i životinjskih vrsta i sve ono što praktički već znam. U parku prirode nikada ne bacamo smeće, kao niti igdje drugdje. Zato sam i pokupila one prazne bočice vode koje su bile bačene uz stazu.

- Mogu ti nacrtati brkove i... bradu... i... – sjetila se je mama.

- ... i podočnjake! – nastavio je niz tata.

- Izvršna ideja! Joj, kako bi to bilo originalno, ha, što kažeš, Lili?

- I što bih trebala biti? Neispavani čovjek s bradom i brkovima?! Baš bez veze! – negodovala je djevojčica. – Nismo trebali ići na izlet u gorje prije Fašnika!

- Ali mila, pa ovo je Park prirode Žumberak - Samoborsko gorje, svježi zrak, divna priroda, stabla... – pogledaj kako je sve lijepo! A pogled! – uskliknula je mama – Pogled je kao s razglednice ili umjetničke slike!

- Daj, Lili, pa zar će nam to što sad nemaš masku pokvariti dan, a bilo nam je baš lijepo. Šetali smo, smijali se, pričali... ajmo na Fašnik i na kremšnite, ali s osmijehom na licu. Daj ruku! – tata je ispružio ruku prema Lili nastojeći je još jednom privoljeti da surađuje.

- Ne, ne i ne! Na Fašnik se ide s maskom!

Maska koja je spavala na snijegu pored staze kojom je obitelj hodala, nije čula ovu simpatično-žustru raspravu. Fašnik se uvijek odvija zimi kada topla fašnička zabava, vesele maske i smijeh mame ljude da izađu iz kuća i uživaju u zabavi.

Lili je hodala natmurena i gledajući u pod.

Odjednom je uzbuđeno uzviknula: - Mama, tata! Pogledajte, pronašla sam masku! I zbilja, Lili je u rukama držala lijepu masku. Odmah ju je stavila na lice. Savršeno joj je pristajala.

- Kao Pepeljugi njezina cipelica... – reče tata.

- Joj, kako sam sada sretna! – zadovoljno reče Lili. Maska je još neko vrijeme spavala. Kada se probudila, osjetila je toplinu kože.

- Hm, kako neobično, toplo mi je, mekano i baš nekako ugodno. - pomislila je. – Pa ja, pa ja, pa ja sam na licu!! – oduševljeno je pomislila u sebi.

Djevojčica koja ju je nosila živahno je govorila, radosno skakutala i cijelo vrijeme opipavala masku.

- ... čim dođemo na Fašnik, idemo plesati! Nakon što pojedemo kremšnite, naravno... cijelo ću vrijeme nositi masku i strogo je zabranjeno mrštenje u bilo kojem obliku...

- Dobro, dobro... – roditelji nisu uspijevali doći do riječi. – Polako, sve ćemo stići... – kratko su uspjeli izustiti, dok im kći nije upala u riječ.

- ... sve, sve, sve želim vidjeti na Fašniku. Odnosno, Maska i ja želimo sve vidjeti, zar ne, Maskice?

Nakon pustolovne potrage Maska je pronašla svoje lice na kojem je ponosno ušetala na Samoborski fašnik! Na glavnome je trgu bilo glasno, živahno i šareno! Ljudi, zvukovi, pokreti, sve je toliko titralo da se činilo kao da je Trg ocean točkica koje skakuću.

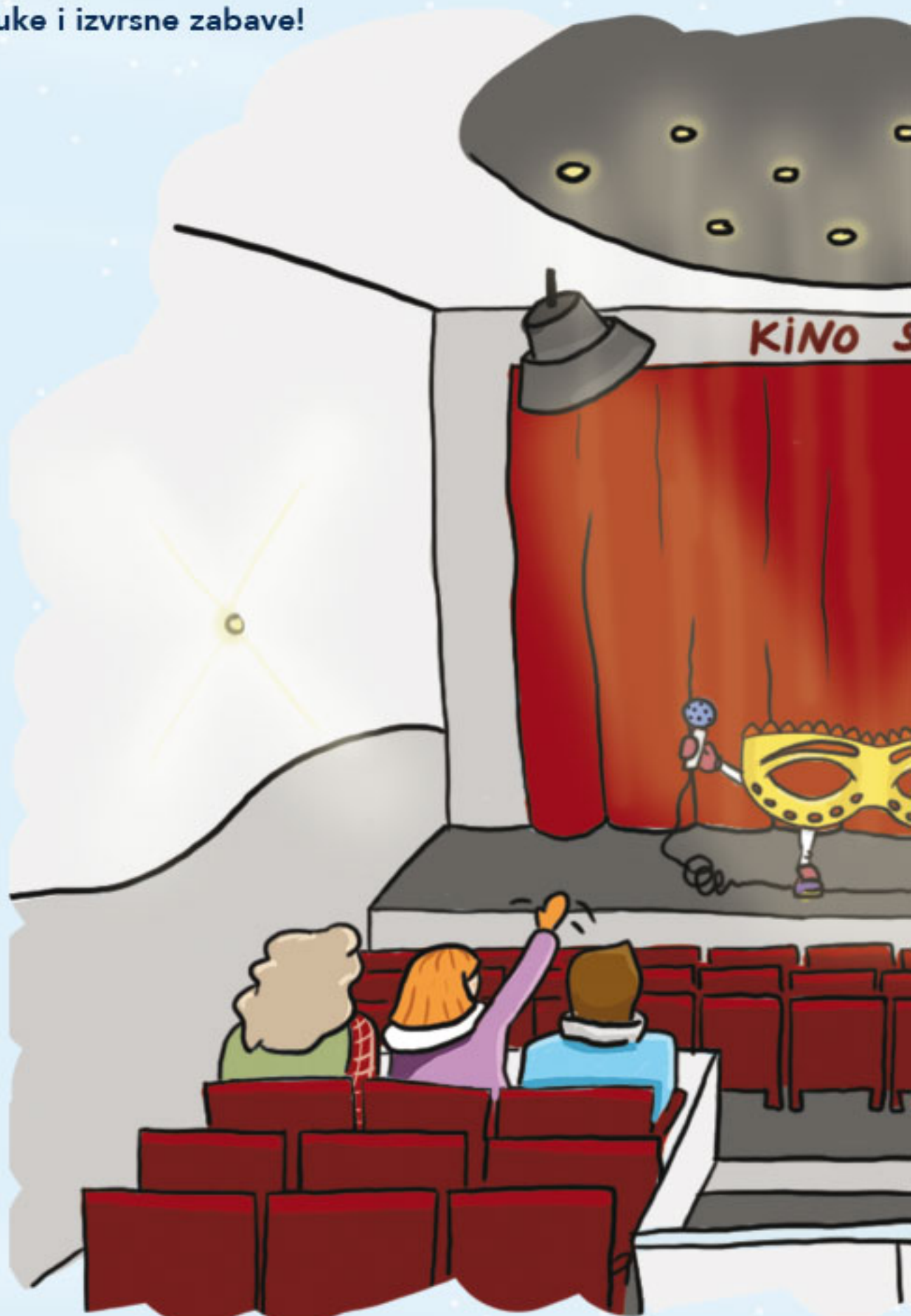
Princ Fašnik uskoro će, kao i svake godine, završiti u ognju. Raznobojni kostimi, čupave perike, maske, osmijesi... sve se to neće još dugo razići, jer nitko ne želi kući s fašnika nad fašnicima!

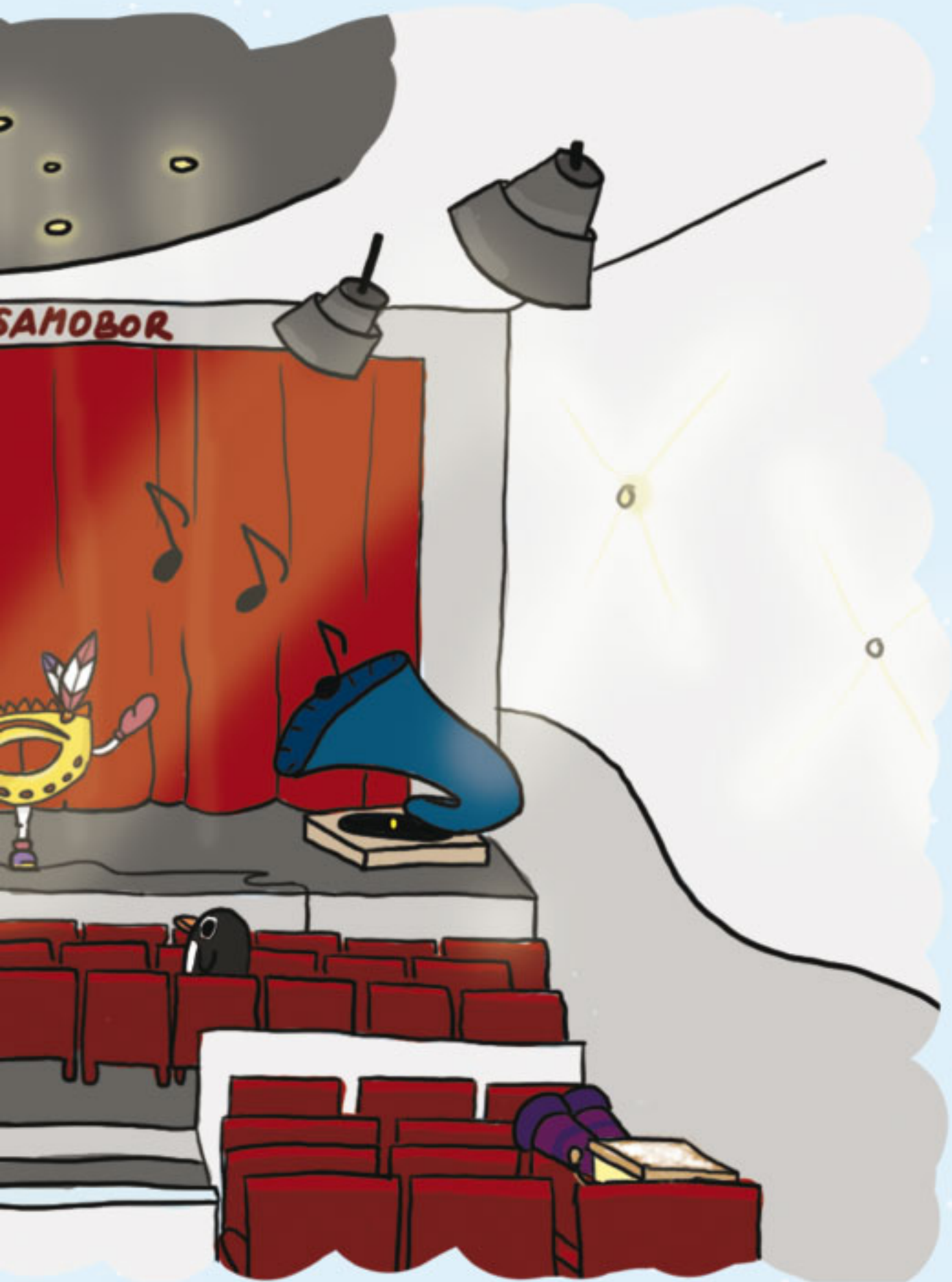
Jednu kremšnitu ili krafnu, molim!

A nakon Fašnika, sve maske odlaze na spavanje u Kino Samobor gdje, zajedno s djecom, uživaju u raznim dječjim predstavama! Ovo je pozornica čarolije, pouke i izvrsne zabave!

MASKA traži lice
Upoznaj Samobor kroz priču!

Razvoj slikovnice
Know how - pedagoški konzalting

Tekst
Maja Jerčić

Ilustracije
Dora Ajduković

Lektura
Iva Lednicki

Grafička priprema
Dora Ajduković

Izdanje
1. izdanje

Izdavač
TZ Samobor, Samobor

Mjesto i godina izdanja
Samobor, 2020.

©TZ Samobor
Nijedan dio ove knjige ne smije se
umnožavati, fotokopirati ni na bilo koji
drugi način reproducirati bez nakladnikovog
pismenog dopuštenja.

ISBN 978-953-97860-4-3

izvor fotografije sa stranice 9: Zavičajna
zbirka Gradske knjižnice Samobor

Jedna je maska ostala sama na polici. Sve su ostale maske pronašle svoja lica koja ih nose na Samoborski fašnik. No, ova maska odlučuje uzeti stvar u svoje ruke i sama kreće u potragu za licem dječaka ili djevojčice, tražeći ga po najljepšim i zanimljivim samoborskim mjestima! Što će sve maska u svojoj potrazi vidjeti i hoće li u konačnici pronaći svoje lice, provjeri u slikovnici.

Volim Samobor ♥